

SXEDIO.G98

4.11.1959: ΟΙ ΔΗΜΑΡΧΟΙ ΣΧΗΜΑΤΙΖΟΥΝ ΜΕΤΩΠΟ ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΟΥ. Ο ΔΕΡΒΗΣ ΚΑΤΗΓΟΡΕΙ ΤΟ ΜΑΚΑΡΙΟ ΟΤΙ ΕΦΑΡΜΟΣΕ ΤΟ ΦΑΣΙΣΜΟ ΕΝΩ Ο ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΑΠΑΝΤΑ ΟΤΙ ΟΙ ΔΗΜΑΡΧΟΙ ΑΠΟΥΣΙΑΖΑΝ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΑΓΩΝΑ ΤΗΣ ΕΟΚΑ

Οι κατηγορίες των Δημάρχων προς το Μακάριο με το υπόμνημά τους της **13** Οκτωβρίου **1959**, με το οποίο ζητούσαν παράλληλα να τους δοθεί συμμετοχή στα κοινά και στην προετοιμασία του νέου κράτους, ήταν πολύ βαριές και διεύρυναν περισσότερο το χάσμα των διαφορών, παρά να το μειώσουν.

Ο Μακάριος περίμενε να δει τις εξελίξεις πριν απαντήσει στους δημάρχους, οι οποίοι βλέποντας ότι παραγνωρίζονταν από τον Μακάριο και θα έμεναν έξω από το παιχνίδι της εξουσίας αποφάσισαν σε κάποιο στάδιο τη σύμπληξη Μετώπου, το οποίο τελικά συνεργάστηκε και με το ΑΚΕΛ, το οποίο κανένα ρόλο δεν έπαιζε ούτε καλείτο από το Μακάριο να παίξει.

Επίσημα το ΑΚΕΛ, που θεωρείτο παράνομο μετά την κήρυξη του σαν τέτοιο από τα τέλη του **1955**, συνέχιζε, να σιωπά και περίμενε τις αντιδράσεις του Μακαρίου στις ενέργειες των Δημάρχων, πολλοί από τους οποίους ήταν δικοί του άνθρωποι και είχαν εκλεγεί στις τελευταίες εκλογές του Μαΐου του **1953** για μια τετραετία αλλά παρέμεναν ακόμα στις θέσεις τους (Ανδρέας Πούργιουρος Αμμοχώστου, Κώστας Χριστοδουλίδης Λάρνακας και Κώστας Παρτασίδης Λεμεσού).

Στις **3** Νοεμβρίου οι διεργασίες μεταξύ των δημάρχων και των άλλων παραγόντων είχαν καρποφορήσει πολύ σύντομα και στις **4** Νοεμβρίου **1959**, επομένη της δημοσίευσης του κειμένου του υπομνήματος των δημάρχων προς τον Μακάριο, ο Δήμαρχος Λευκωσίας Θεμιστοκλής Δέρβης ανακοίνωσε την απόφαση των Δημάρχων για σύμπληξη Μετώπου.

Ο Δέρβης περιορίστηκε να πει ότι το Μέτωπο των

Δημάρχων θα καταπολεμούσε το "φασισμό", αλλά η κατηγορία στρεφόταν εξολοκλήρου εναντίον του Μακαρίου.

Ταυτόχρονα ο Δέρβης με άλλη δήλωση του την επομένη, έβαλλε κατά των πρώην ανταρτών της ΕΟΚΑ και των αγωνιστών και τους αποκαλούσε λειχοπίνακες, τραππιστές και σφογγοκολλάριους.

Είπε ο Δέρβης που απαντούσε σε φήμες που άρχισαν ήδη να κυκλοφορούν ότι θα συνεργαζόταν με το ΑΚΕΛ στις επικείμενες προεδρικές εκλογές και ότι είχε βολιδοσκοπηθεί ήδη από το Κομμουνιστικό Κομμα:

"Ως εδήλωσα σήμερα εις ερωτήσαντα με συντάκτην του "Φωτός" αποτελεί μύθον ότι το ΑΚΕΛ με εβολιδοσκόπησεν ή το εβολιδοσκόπησα δι'εκλογικὴν σύμπραξιν κατά τας επικείμενακ εκλογάς Προέδρου της Δημοκρατίας, Βουλής κλπ.

Αι τελευταίως οργιάζουσαι φήμαι εις τον εγχώριον και ξένον τύπον αποτελούν απλὰς εικασίας. Δεν συνηθίζω να εμπιστεύομαι υπό εχεμύθειαν τας σκέψεις και γνώμας μου, διότι είχον και έχω πάντοτε το θάρρος να τας διακηρύττω φανερά εκεί άνευ φόβου προς οιανδήποτε κατεύθυνσιν, επειδή δεν ανήκω ούτε εις την ομοταξίαν των απειραρίθμων οπαδών της ΜΑΣΑΣ και προπαντός των λειχοπινάκων, ή διά να χρησιμοποιήσω μιαν φράσιν η οποία ευρίσκεται εις ένα πάπυρον διασωθέντα από την καείσαν βιβλιοθήκην της Αλεξανδρείας και αναγόμενον εις την ελληνικήν περίοδον- των σφογγοκολλαρίων".

(Μεταγλώττιση)

"Όπως δήλωσα σήμερα σε συντάκτη (της εφημερίδας) του "Φωτός" που με ρώτησε, αποτελεί μύθο ότι το ΑΚΕΛ με βολιδοσκόπησε ή το βολιδοσκόπησα για εκλογική σύμπραξη κατά τις επικείμενες εκλογές Προέδρου της Δημοκρατίας, Βουλής κλπ.

Οι φήμες που οργιάζουν τελευταία στον εγχώριο και ξένο τύπο αποτελούν απλές εικασίες. Δεν συνηθίζω να εμπιστεύομαι υπό εχεμύθεια τις σκέψεις και γνώμες μου, διότι είχα και έχω πάντοτε το θάρρος

να τις διακηρύττω φανερά εκεί χωρίς φόβου προς οποιαδήποτε κατεύθυνση, επειδή δεν ανήκω ούτε στην ομοταξία των απειράριθμων οπαδών της ΜΑΣΑΣ και προπαντός των λειχοπινάκων, ή για να χρησιμοποιήσω μια φράση η οποία βρίσκεται σε ένα πάπυρο που διασώθηκε από τη βιβλιοθήκη της Αλεξανδρείας που κάηκε και ανάγεται στην ελληνική περίοδο των σφογγοκολαρίων".

Αυτό πήγαινε πολύ για τον Μακάριο που αναγκάστηκε να απαντήσει στο Θεμιστοκλή Δέρβη τονίζοντας ότι αν υπήρχε φασισμός στην Κύπρο δεν θα μπορούσε να είχε ακράτεια λόγου και να μπορεί να εκτοξεύει κατηγορίες εναντίον των αγωνιστών.

Απαντήσεις είχε ο Μακάριος και στους δημάρχους των άλλων πόλεων τους οποίους κατηγορήσε με υπαινιγμούς ότι την περίοδο του αγώνα της ΕΟΚΑ είχαν εξαφανισθεί ενώ μερικών τα ονόματα αναφέρονταν στη Μαύρη Βίβλο που είχε εκδόσει ο αρχηγός της ΕΟΚΑ υπαινισσόμενος ότι αν δεν συνεργάστηκαν με τον κατακτητή τουλάχιστον αρνήθηκαν να προσφέρουν υπηρεσίες στη διάρκεια του απελευθερωτικού αγώνα γιατί φοβούνταν ότι θα συλληφθούν.

Είπε ο Μακάριος:

"Αν υπήρχε φασισμός εις την Κύπρον, ο κ. Δέρβης δεν θα είχε τοιαύτην ακράτειαν γλώσσης και δεν θα εξύβριζεν αχαλινώτως τους αγωνιστάς της ΕΟΚΑ, έστω και αν δεν είχε μετά της Οργανώσεως καλὰς σχέσεις κατά την διάρκειαν του αγώνος.

Όσον αφορά το "Μέτωπον Δημάρχων" των δημάρχων δηλαδή των έξη Κυπριακών πόλεων πολύ φοβούμαι ότι το τοιούτον "μέτωπον" συσταθέν τόσον οψίμως γεννά παρεξηγήσεις και δίδει αφορμήν εις πολλά ερωτήματα.

Το τοιούτον μέτωπον έπρεπε να υφίσταται κατά την διάρκειαν του ενόπλου αγώνος κατά του ξένου Κυριάρχου. Αλλ' υπήρχαν τότε στρατόπεδα συγκεντρώσεως και κίνδυνοι πολλοί.

Λυπούμαι διότι δεν δύναμαι να συγχαρώ τους κυρίους Δημάρχους των έξη πόλεων διά την σύμπηξιν μετώπου και την επίδειξιν οψίμου αγωνιστικού

πνεύματος, πολύ δε περισσότερο όταν ως γνωστόν, τα ονόματα δύο Δημάρχων είναι γραμμένα εις την Μαύρη Βίβλον, την οποίαν ιδοχείρως έγραψε και ακολούθως εξετύπωνεν ο αρχηγός του Αγώνος Διγενής, ετέρου δε το όνομα αναφέρεται εις διαταγήν του Διγενή προς τομεάρχην της ΕΟΚΑ".

(Μεταγλώττιση)

"Αν υπήρχε φασισμός στην Κύπρο, ο κ. Δέρβης δεν θα είχε τέτοια ακράτεια γλώσσας και δεν θα εξύβριζε αχαλινώτως τους αγωνιστές της ΕΟΚΑ, έστω και αν δεν είχε με την Οργάνωση καλές σχέσεις κατά τη διάρκεια του αγώνα.

Όσον αφορά το "Μέτωπο Δημάρχων" των δημάρχων δηλαδή των έξη Κυπριακών πόλεων πολύ φοβούμαι ότι το τέτοιο "μέτωπο" που συστάθηκε τόσο όψιμα γεννά παρεξηγήσεις και δίδει αφορμή σε πολλά ερωτήματα.

Το τέτοιο μέτωπο έπρεπε να υφίσταται κατά τη διάρκεια του ένοπλου αγώνα κατά του ξένου Κυρίαρχου. Αλλά υπήρχαν τότε στρατόπεδα συγκέντρωσης και πολλοί κίνδυνοι.

Λυπούμαι διότι δεν μπορώ να συγχαρώ τους κυρίους Δημάρχους των έξη πόλεων για τη σύμπηξη μετώπου και την επίδειξη όψιμου αγωνιστικού πνεύματος, πολύ δε περισσότερο όταν ως γνωστό, τα ονόματα δύο Δημάρχων είναι γραμμένα στη Μαύρη Βίβλο, την οποία έγραψε ιδοχείρως και ακολούθως εξετύπωνε ο αρχηγός του Αγώνα Διγενής, του άλλου δε το όνομα αναφέρεται σε διαταγή του Διγενή προς τομεάρχη της ΕΟΚΑ".

Η δήλωση του Δέρβη για κοινό μέτωπο των δημάρχων δεν έγινε τυχαία.

Την ίδια μέρα (4.11.1959) η Κεντρική Επιτροπή του ΑΚΕΛ με επιστολή της στον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο εισηγείτο κάτι παρόμοιο με τους δημάρχους: Σύγκληση διακομματικής σύσκεψης υπό την προεδρία του Μακαρίου και σύμπηξη ενιαίου μετώπου για να αποφευχθεί εκλογική αναμέτρηση.

Η σύγκρουση ερχόταν με τον ένα ή τον άλλο

τρόπο. Ο Μακάριος αισθανόμενος πια δυνατός και στηριζόμενος στο ΕΔΜΑ προχώρουσε μόνος του, παραγνωρίζοντας τις εισηγήσεις του ΑΚΕΛ και της Αριστεράς γενικότερα που βρήκε και άλλους συμάχους, τα ακροδεξιά στοιχεία όπως ήταν ο Δέρβης και οι άλλοι πικραμμένοι, πως οι κύκλοι της Μητρόπολης Κερύνειας, που δεν συγχωρούσαν τον Μακάριο επειδή τέρμα του αγώνα δεν ήταν η Ένωση αλλά η ανεξαρτησία.